

Motion till riksdagen 2005/06:Sf311

av Lars Ohly m.fl. (v)

Nollställningsbeslut i asylprocessen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen beslutar om att anta en lag med följande lydelse: ”Den som ansökt om asyl senast ett år före det datum den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden träder i kraft och som en månad innan det datum reformen börjar gälla vistas i Sverige utan att ha uppehållstillstånd och ansöker om uppehållstillstånd senast dagen innan den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden träder i kraft, får beviljas permanent uppehållstillstånd av humanitära skäl. Detta gäller dock inte om

- a. det föreligger allvarliga skäl att anta att utlänningen gjort sig skyldig till sådan gärning som anges i artikel 1 F i 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning,
- b. utlänningen här i riket dömts för strängare straff än sex månaders fängelse eller det av tidigare utredning framgår att utlänningen dömts eller skäligen kan misstänkas för brott som kan ge strängare straff än sex månaders fängelse. Detta gäller ej fängelsestraff eller misstankar om brott begångna utomlands som en följd av den förföljelse utlänningen åberopat för att söka asyl i Sverige,
- c. utlänningen ej kunnat styrka sin identitet eller göra densamma sannolik. Om det finns skäl till detta får i sådant fall ett tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd beviljas för högst ett års tid. Om utlänningen under den tiden gjort vad som skäligen kan begäras för att styrka sin identitet får uppehållstillstånd som avses i första stycket beviljas,
- d. utlänningen efter ansökan om asyl rest ut från Sverige. Familjer med barn som drabbats av depressiv devitalisering får beviljas uppehållstillstånd i enlighet med första stycket oaktat datum för ansökan om asyl.

Fel! Okänt namn på

Nollställningsbeslut

Efter lång tids förhalande lade regeringen till slut fram en proposition om nedläggning av Utlänningsnämnden. Riksdagen biföll propositionen den 14 september 2005 och beslutet genomförs den 31 mars 2006.

Som utvecklats i en fempartimotion (2004/05:Sf32, kd, fp, v, c, mp), och som riksdagen avsåg samma dag, finns mycket starka skäl att i anslutning till reformen också genomföra ett nollställningsbeslut för asylsökande som väntat länge på beslut eller stannat kvar i landet efter lagakraftvunnet beslut.

Alla partier är ense om att det system för prövning av asylansökningar som hittills gällt inte är tillräckligt rättssäkert. I själva verket är det så att många av dem som i dag vistas i Sverige efter att ha fått slutgiltigt avslag på sin asylansökan har rätt att få skydd här både enligt svensk lag och enligt internationella konventioner som Sverige åtagit sig att följa. De avslagsbeslut som Utlänningsnämnden har tagit har varit kollektiva och schablonmässiga beslut, där nämnden vid flera tillfällen glömt att ändra namnet på den asylsökande. Det är de s.k. individuella prövningar som lett till att Sverige prickats elva gånger för brott mot tortyrkonventionen. Ett nollställningsbeslut är fråga om att rätta begångna fel från staten, men också en viktig humanitär åtgärd. Ett annat viktigt skäl för att genomföra en "nollställning" av gamla ärenden är att ge den nya instansordningen möjlighet att starta sin verksamhet under drägliga arbetsförhållanden. Därför måste de asylsökande som fått avslag på sin ansökan och lever gömda i skräck för att skickas hem, de vars beslut inte kan verkställas på grund av förhållandena i deras hemländer och de som väntat länge på beslut bli föremål för ett nollställningsbeslut och beviljas uppehållstillstånd på humanitär grund.

Den överenskommelse som samarbetspartierna träffat om ny prövning av verkställighetshinder för barnfamiljer och dem vars avvisning inte kan verkställas på grund av omständigheter i deras hemländer och om de apatiska barnen är ett viktigt men otillräckligt steg i rätt riktning.

De personer som omfattas av nollställningsförslaget är de asylsökande som har fått lagakraftvunna avvisningsbeslut men ändå vistas här, de som ansökt om asyl senast ett år före det datum den nya instans- och processordningen träder i kraft, och som en månad innan reformen träder i kraft vistas i Sverige och senast dagen innan ikraftträdandet ansöker om uppehållstillstånd. En individuell prövning sker av den sökande utifrån identitet, kriminalitet och tidpunkter för inresa till Sverige. Vissa krav i fråga om vandel och styrkt identitet bör också gälla. Detta bör riksdagen besluta

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2005

Lars Ohly (v)

Lars Bäckström (v)

Berit Jóhannesson (v)

Sermin Özürküt (v)

Kalle Larsson (v)

Lennart Gustavsson (v)

Alice Åström (v)

Ulla Hoffmann (v)